

Stenogrammid

XIII Riigikogu, VI Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 08.11.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Ettevõtete võrdne kohtlemine
2. 13:10 Riigigümnaasiumid Tallinnas
3. 13:19 Keskkonnaameti tegevused (Nursipalu näitel)
4. 13:26 Võrdsete võimaluste pakkumine hariduses
5. 13:35 Pärnu jõestiku elupaikade taastamine
6. 13:42 Omavalitsuste roll kiire interneti viimisel maale
7. 13:51 Eesti koolimatemaatika

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll.

Kohaloleku kontroll

Registreerus 42 Riigikogu liiget.

1. 13:01 Ettevõtete võrdne kohtlemine

13:01 Esimees Eiki Nestor

Infotunnis on justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes, haridus- ja teadusminister Mailis Reps ning keskkonnaminister Siim Kiisler. Küsijaid registreerus eile seitse, annan võimaluse ühe lisaküsimuse esitamiseks. Esimene küsija on Toomas Kivimägi ja esimene vastaja on justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes. Palun, Toomas Kivimägi!

13:01 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra Riigikogu esimees! Austatud justiitsminister, täna ka peaministri ülesannetes! Ühe teie koalitsioonipartneri initsiatiivil on – ilmselgelt kohalikest valimistest ajendatuna – sattunud nii koalitsioonileppesse kui ka järgmise aasta riigieelarve eelnõusse lubadus kehtestada tasuta sõidu õigus maakonnaliinidel. Maakonnaliinidele lisaraha eraldamises pole iseenesest mitte midagi halba, ent minu küsimus on see, miks te ei usalda kohalikke omavalitsusi. Miks te ei usalda maakondlikke ühistranspordikeskusi ise raha üle otsustama, vaid ütlete ette, et seda raha võib kasutada üksnes piletihinna kinnimaksmiseks? Kuivõrd on selline põhimõte kooskõlas võrdse kohtlemise printsiibiga? Osaliselt osutavad maakonnasisest vedu ka kommertsliinid, näiteks Elron. On teil plaan ka kommertsfirmadele maakonnasisene sõit kinni maksta?

13:02 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh, austatud küsija! Haldusreformi mõte ei ole ju omavalitsuste piiride ümberjoonistamine, vaid kogukondade jätkusuutlik ja suurema mastaabiga võimekus langetada kohalikku arengut puudutavaid otsuseid. Seetõttu ongi parlament heaks kiitnud ühistranspordiseaduse muudatused, millega peaks rakenduma üle maa ühistranspordikeskuste võrk. Selleks on lühike ajaperiood pärast reformi, aga ma loodan, et kogukonnad tulevad toime. Seejärel peaks maakondlike ühistranspordiküsimuste

korraldamine olema ühistranspordikeskuste pädevuses. Mis puudutab hinnastamist, siis see näeb seadusandja vastuvõetud seaduse järgi välja nõnda, et konkreetsed piletihinnad kinnitab maakondlike ühistranspordikeskuste ettepanekul Maanteeameti peadirektor oma õigusaktiga. See on tegelikult seaduslikkuse kontrolli meetod, mida Maanteeameti peadirektor riigi esindajana rakendab. Iseenesest tunneb aga kohalik kogukond, kellel on oma esindajad ühistranspordikeskuses, kõige paremini seda, milline peaks olema mõistlikum liinivõrk. Haldusreform toob kaasa ka surve korrastada liinivõrku ja demograafilise olukorra muutumise. Kindlasti langetab kogukond ise õiged otsused, kas konkreetses piirkonnas tuleks muuta pilethindu või parandada sõidukvaliteeti, sh soetada busse.

13:04 Esimees Eiki Nestor

Toomas Kivimägi, palun täpsustav küsimus!

13:04 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra minister! Jagan täiesti seda põhimõtet, et maakondliku ühistranspordi keskne teema on uuenenud liinivõrk, ennekõike haldusreformi tõttu, teisest küljest kvaliteet ja kolmandana loomulikult jätkusuutlikkus. Ma lugesin teie kommentaari ERR-i portaalis, kust selgus, et ka teie toetate põhimõtet, et rahakasutuse otsuseid peaksid langetama maakondlikud ühistranspordikeskused. Sama on öelnud muide ka peaminister septembri lõpus oma intervjuus ERR-ile, leides, et kui me tahame käsitleda kohalikke omavalitsusi partneritena, siis peaksid selle raha kasutamise üle otsustama kohalikud omavalitsused ja ühistranspordikeskused. Samal ajal on majandusminister üheselt öelnud, et see raha läheb priisõiduks maakonnaliinidele. Minu küsimus on selline: kas teie avaldused on tingitud soovist päästa oma ideoloogilist nägu valijate ees või on see taas määratud läbikukkumisele? Loodan, et teil jätkub selgrootu.

13:05 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh jõudu soovimise eest! Loomulikult on selge see, et lõppenud on kohalikud valimised ja inimesed on valinud kohapealsetesse esinduskogudesse oma esindajad, kes suudavad langetada ratsionaalseid otsuseid. See eeldab kokkulepet, kuna üle maakonna tuleb kokku leppida. Me peame aga aru saama, et keskne probleem ei ole praegu mitte isegi liinide erinevad trajektoorid, vaid liinivõrgu tihedus. Kui bussi ei käi, siis ei ole vahet, kas see on raha eest või ilma rahata. Meil on palju kohti, kus buss käib üle päeva või korra päevas. Ma arvan, et see on tegelikult kohalike kogukondade valikute küsimus. Valitsus on riigihalduse ministri ettepanekul kiitnud heaks terve paketi põhimõttelisi valdkondlikke muudatusi, mida asutakse ette valmistama lähemas tulevikus. Muudatused näevad ette ülesannete ja vahendite üleandmise kohalike omavalitsuste pädevusse. Haldusreformi vahetu tarvidus on see, et omavalitsuste osakaal avalikus sektoris kasvaks, keskvalitsuse kahjuks. Maakondliku ühistranspordi meetod on valitud lihtsalt seetõttu, et on arvestatud liinivõrkude mastaapi. Selgem meetod oleks olnud see üle anda omavalitsuste tulubaasi, aga see on võimalik ju üksnes piirkondades, kus kogu maakond moodustab ühe omavalitsuse.

13:07 Esimees Eiki Nestor

Ja nüüd üks täpsustav küsimus rahvasaadikult, kes eile selleks soovi ei avaldanud. Hanno Pevkur, palun!

13:07 Aseesimees Hanno Pevkur

Aitäh! Hea justiitsminister! Ma küsin praegu sinult kui IRL-i juhtivalt ministrilt ja valitsusliikmelt, kuna sa täidad ka peaministri ülesandeid. Ma tahaksin sind muidugi kiita selle eest, et sa ütlesid, et kui bussi ei käi, siis ka tasuta ei ole nagu mõtet, või kuidas see lause sul täpselt oli. Aga tegelikult tahtsin su käest küsida, milline siis on IRL-i positsioon tasuta asjade suhtes. Kas te toetate tasuta ühistransporti ja üldse tasuta asjade jagamist või te ei toeta? Ma saan aru, et valitsuses on Keskerakond öelnud: jah, tuleb tasuta ühistransport. Ma ei ole kuulnud, et IRL oleks öelnud: ei, seda ei tule. Kas te siis toetate seda või ei toeta?

13:08 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Nende tasuta asjadega on nõnda, et me peame arvestama avalikku huvi. Avalik huvi selles valitsuse algatuses, millega suurendati ühistranspordi dotatsiooni riigieelarve projektis, on see, et elu

peab olema elamisväärtus üle riigi. See tähendab tegelikult elementaarsete infrastruktuuriteenuste jagamist. Ma arvan, et see ei ole poliitiliste loosungite kategooria, vaid on riigi elementaarne hoolsuskohustus. Mis puudutab maakonnaliinide ühistranspordidotsiooni suurendamist järgmisel aastal üle 10 miljoni euro ulatuses, siis IRL-i vaade on selline, et selles vallas on kõige pädevamad otsuseid langetama kohalike kogukondade esindajad ühistranspordikeskuses. Kui nad soovivad kehtestada sõidusoodustusi, nagu ühistranspordiseadus ette näeb, ja alandada veo hinda, tihendada liinivõrku või ruumiliselt seda arendada, siis peab need valikud langetama kogukond selle demokraatliku mandaadi kaudu, mis tekkis kohalikel valimistel. Aga me peame aru saama sellest, et avalik huvi defineeritakse väga kauge perspektiiviga. Tegime ühiselt ära tasuta kõrghariduse reformi ja see oli väga oluline rahvuslik reform. Üldiselt on selge, et kohtades, kus turg toimib, ei pea riik sekkuma. Oluline on tagada ühetaoline kohtlemine, see on väga tähtis lähtepunkt.

13:10 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise. Ühtlasi tuletan Riigikogu liikmetele meelde, et tegemist on Vabariigi Valitsuse infotunniga.

2. 13:10 Riigigümnaasiumid Tallinnas

13:10 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena vastab haridus- ja teadusminister Mailis Reps, küsib Martin Helme. Palun!

13:10 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud minister! Minuga võtsid ühendust inimesed, kes on mures kaunite kunstide kooli liitmise projekti pärast, sest sinna tahetakse juurde keevitada riigigümnaasium. Juba mitmeid aastaid tagasi on võetud plaani Otsa kool, muusikakeskkool ja balletikool kolida ühte majja Pärnu maantee ja Liivalaia ristmikul. Seal pidi algselt olema 900 õpilast, aga seda arvu vähendati 700 peale. Nüüd, üsna hiljuti on tekkinud plaan liita see kool kokku riigigümnaasiumiga. See kahekordistaks õpilaste arvu ja muudaks kooli üheks suureks kombinaadiks. Liitmise hinnaks on ka see, et jääb ära võimalus ehitada võimla, samuti ei saa liidetavad koolid olla eraldi oma nurkades, sest ruumikasutus muutub väga tihedaks. Kust on selline plaan tulnud, kui kindel see on ja miks seda niimoodi aetakse?

13:11 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Hea meelega räägin teile kaunite kunstide kooli ehitamisest, mis on olnud teemaks terve meie vabariigi aja. Tegelikult veidi kauemgi, sest kui me läheme tagasi sellesse aega, kui arutati muusikaakadeemia arengusuundi, siis tähendas muusikaakadeemia ära kolimine ja uue maja valmimine seda, et muusikakeskkool pidi tulema varsti järele. Muusikakeskkooli kesklinna kolimine ja tema uue näo teema on olnud arutuse all enam kui 20 aastat. Kurv on tõdeda, et me oleme siiani jäänud kunstirahvale ja muusikarahvale võlgu – kunstiakadeemia ja ka muusikaakadeemia saal on alles valmimas. Nüüd on sellega koos tulnud uuesti ringiga tagasi ka nn KKK-projekt, mille kohaselt oleks kunsti- ja muusikarahval kunagi kasutada üks väärikas kool. Liivalaia objekti puhul me võime rääkida sellest, millised on olnud viimaste aastate muudatused ja mis on toimunud sellel aastal. Vahepeal tehti suuri kärpeid, kuid siiski on sellest paari-kolmekümne protsendilisest kärpest loobutud ja projekt taastatud originaalmahus. Kindlasti on muusikarahvas, kellest osa ka teiega ühendust võttis, väga rahul, et esialgsed plaanid, mis olid väga ambitsioonikad, on nüüdseks taastunud.

Nüüd küsimus, kas selle juurde, samale territooriumile planeeritakse ka riigigümnaasiumi osa, mis on muusika- ja kunstikallakuga. See osa ei ole sinna juurde "keevitatud", nagu te ütlesite, vaid see on sinna juurde planeeritud selleks, et kasutada otstarbekamalt ära kõiki ressursse. See ei võta kunstirahvalt mitte midagi ära, vaid vastupidi, annab kunsti- ja muusikarahvale ühe lisapinna võimaluse.

13:13 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:13 Martin Helme

Aitäh! Ma küsisin tegelikult ikka riigigümnaasiumi kohta, mitte kaunite kunstide kooli kohta. See väide aga ei ole ju õige, et ta ei võta midagi ära. Ta võtab neilt ära võimla, sunnib inimesi käima üle Tallinna kõige tihedama ristmiku kuskil küla peal võimlas ja võtab ära ruumi. Te ütlesite, et eelarve on taastatud varasemas mahus, aga tegelikult see ei ole ju taastatud. Ongi juurde keevitatud veel seitsmesaja õpilaskoha loomine riigigümnaasiumiga. Ma rääkisin teie erakonnakaaslasega Tallinna Linnavalitsusest, kes ütles, et nendel on täiesti ükskama riigigümnaasiumidest Tallinnas, eriti kesklinna koolidest. Nad annaksid need hea meelega riigile üle, aga vajadust selleks ei ole, see on puhas ministeeriumi aetav projekt. Kas ma saan õigesti aru, et see n-ö lisaraha ongi tegelikult selleks, et sinna tahetakse juurde panna riigigümnaasium 700 või veel rohkema hulga õpilastega, mille tagajärg on see, et Tallinnas on ühes kvartalis üle 3000 kooliõpilase, kui kõrval olevad koolid juurde võtta? Või olen ma millestki valesti aru saanud?

13:14 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh! Riigikogu liige ei saa kindlasti mitte millestki valesti aru. Lihtsalt natuke aitaksin mõista ja täpsustaksin. Tegelikult me just räägimegi kaunite kunstide koolist. Me räägime koolist, millele on eraldatud palju vahendeid. Kui me korraks meenutame neid summasid, mille eest me koole uuendame ja remondime, siis see raha, mis on arvestatud kunstide koolile, on väga suur. Sellele projektile läheb lõpuks peaaegu 50 miljonit eurot. Nii suurest investeeringust ei ole unistanud isegi mitmed kõrgkoolid. Need on terved meetmete paketid, mis lähevad just sellele koolikompleksile.

Mis sellele lisandub? Arutleme siis võimla üle. Kui me vaatame seda kaunite kunstide kooli projekti, siis näeme, et seal juures on ka meie balletikool, mille üle me oleme väga uhked. Vastavasse ossa on planeeritud terve hulk tantsusaale ja harjutusrume. Sinna ei ole mõtet planeerida lisaks mingit tavalist, tüüpilist võimlat. Kooli asukoht on selline, et seal lähedal on mitu kooli tavaliste võimlatega. Kui on vaja suurt spordikeskust, siis ka seda lahendust on arutatud, arvestades läheduses asuvate koolide võimlatega. Arvestada tuleb sedagi, et balletikooli rahval on veidi teistsugune sporditegevus. Mis puudutab muusikakooli rahvast, siis nemad on oma sporditegevuseks küsinud pigem ujulat, mis ongi sinna planeeritud. Miks on sinna juurde planeeritud kunsti- ja muusikakallakuga riigigümnaasium? Just sellepärast, et muusikakeskkooli vanem aste ja ka Georg Otsa kooli ülemine aste peavad võimaldama omandada keskhariidust. Sellisel viisil on meil võimalik veelgi avardada sedasama keskhariidust. On arutatud, nagu te kindlasti väga hästi teate, et õppevalikute hulgas võiks olla koorikallak, kultuurimänedžment, muusikamänedžment jne. Seda kõike riigigümnaasium võimaldab.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun!

13:16 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Proua minister! Ma küsin samuti riigigümnaasiumi kohta, aga Jõhvi riigigümnaasiumi kohta. Teatavasti s.a mais lahkus päevapealt, vahetult enne kooliaasta lõppu Jõhvi riigigümnaasiumi direktor, kes oli väga edukas ja tubli, lapsed olid rahul, kuigi mõned lapsevanemad ei olnud rahul, nagu ikka. Lahkumine sündis poolte kokkuleppel. Kumbki pool ei kommenteerinud – see oli kokkulepe –, kuid ministeerium teatas, et hiljemalt augustis on kindlasti ametis uus direktor. Kas nüüd, kui on möödunud mitu kuud, on Jõhvi riigigümnaasiumil uus direktor? Kui ei ole, siis mis on selle põhjus? Kas konkurss on vähemalt toimunud? Kuidas on olukord Jõhvi riigigümnaasiumi juhtimisega?

13:17 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Täna, just enne siia tulekut, arutasime koolivõrgu olukorda ja vaatasime läbi neid koole, kus on direktorid, ütleme, veel paika panemata või kus töötavad kohusetäitjad. Üks nendest on ka Jõhvi gümnaasium. Tuletasime oma majas üksteisele meelde, et see konkurss tuleb välja kuulutada. Põhjus, miks see protsess on jäänud pidama, on asjaolu, et praegu Jõhvi gümnaasium toimib. Need inimesed, kes tegelevad Haridus- ja Teadusministeeriumis direktorite ja koolivõrgu küsimustega, on olnud lihtsalt veidi rohkem hõivatud mõne teise kooliga, millega on suured probleemid. Me oleme saatnud vahepeal koolidesse kohusetäitjaks inimesi, kes tavaliselt seesuguste küsimustega tegelevad, kui rääkida näiteks Maarjamaa ja Georg Otsa koolist või mõnest teisest. Seetõttu on nende koolide konkursid tulnud ettepoole. Kuna Jõhvis on asjad rahulikud, on see jäänud tahapoole. Suure tõenäosusega kuulutame veel selle kuu jooksul, lähipäevadel konkursi välja.

Tavaliselt kuulutame välja konkursse või toimub direktorite vahetus, kui inimene on mingil põhjusel lahkunud vastastikusel kokkuleppel või kui ta läheb pensionile. Üldiselt püsivad direktorid riigikoolides, aga ka munitsipaalkoolides väga pikalt. Sellel teemal on olnud diskussioone, nagu te teate, viimastel nädalatelgi. Meie kogemus näitab, et ka 20–30 aastat töötanud direktorid, kes võtavad oma kogukonda südamega, on endiselt väga lugupeetud. Nii et pigem me näeme stabiilsust. Loodame, et järgmine direktor jääb pikemaks ajaks ametisse ja hoiab sealset kogukonda koos.

13:19 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:19 Keskkonnaameti tegevused (Nursipalu näitel)

13:19 Esimees Eiki Nestor

Vastab keskkonnaminister Siim Kiisler, küsib Artur Talvik. Palun!

13:19 Artur Talvik

Aitäh! Hea minister! Nursipalus on teatavasti rajamisel kaitsejõudude harjutusväljak. Vabaerakond ei vaidlusta üldse selle vajaduse olemasolu, kuid meile on täiesti vastuvõetamatu see, kuidas Keskkonnaamet seal asju ajab. Nimelt, keskkonnamõju hinnang ei olnud veel välja tulnudki, kui anti saja hektari raadamise otsus ja raadamine käis väga kiiresti ära. Nüüd on tekkinud olukord, kus riigil on absoluutselt teistsugused võimalused kui eraettevõtjal, kes peavad keskkonnamõju hinnanguid ootama ikkagi väga kaua ega saa tegutseda enne, kui need on välja tulnud. Miks üldse on sellised vastuvõtmatud sammud teie ministeeriumi haldusalas lubatud?

13:20 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Kindlasti tuleb kohelda kõiki võrdselt, kaasa arvatud riigiasutusi, kes taotleavad luba raadamiseks. Kõikidel juhtudel tuleb lähtuda kehtivatest õigusaktidest. Keskkonnaamet on väga põhjalikult analüüsinud, kas nende metsateatiste registreerimisega, millega sisuliselt anti luba raadamiseks, järgiti kõiki õigusakte. Selle registreerimisotsuse juures on 9 lehekülge analüüsi ja selgelt öeldud, et õigusakte on järgitud. Samamoodi järgitakse neid ka kõigi teiste suhtes, olgu ta eraettevõtte, eraomanik või kes tahes. Alus, mille järgi see otsus tehti, on Vabariigi Valitsuse korraldus 2008. aastast Nursipalu harjutusvälja moodustamiseks ja harjutusvälja arenduskava. Sellele arenduskavale on tehtud keskkonnamõjude strateegiline hindamine, see on ka lõpetatud, ja selles suhtes võib öelda, et keskkonnamõjusid on hinnatud. Tõsi, vallavolikogu täiendava otsuse kohaselt on kogu kompleksi väljaarendamiseks – seal on plaan, et raadamisele läheb kokku üle 400 hektari maad – veel töös keskkonnamõjude lisahindamine. Aga rõhutan, et kõnealuse otsuse tegemiseks täiendavat keskkonnamõjude hindamist enam vaja ei olnud.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, palun!

13:22 Artur Talvik

No see oli nüüd küll osav vastus. Aitäh sellise osava vastuse eest! Kui on tehtud ikkagi kogu ala peale keskkonnamõjude hinnang, siis tuleb see ka n-ö tervikuna ära oodata. Põhjendus on teil kenasti välja mõeldud. Teine küsimus on selle kohta, et raadamisotsus ka anti välja ikkagi erakordselt kiire graafikuga. Kui tavaliselt ootavad metsaomanikud lageraieotsust mitu nädalat, siis selle otsuse andmine käis päevaga. Keskkonnaameti ametnik väitis "AK-le" antud intervjuus, et Kaitseministeerium n-ö survestas selliseid kiireid otsuseid tegema. Kas te olete sellega kursis?

13:23 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Ma ise kahjuks seda intervjuud näinud ei ole. Ma tean seda, et Kaitseväge küsis eelnevalt Keskkonnaametilt arvamust ja konsulteeris nendega, et juhul kui nad sellise metsateatise esitavad, siis kas see on seaduse ja teiste õigusaktidega kooskõlas. Selles mõttes oli see analüüs Keskkonnaametil

enne ära tehtud ja nad tõesti teadsid, et sellised taotlused tulevad, st sisuliselt olid nad selleks valmistunud. Nüüd selle kohta, kui kiiresti asuti raadamise juurde, st konkreetset selle tegevuse juurde, peaks küsima Kaitseministeeriumilt – kui kiire Kaitseväel nende tegevustega on. Seda on minul väga raske hinnata. Selge, et Kaitseväel on mingiteks tegevusteks seda väljakut vaja. Mille jaoks täpselt, selle kohta ma detaile kindlasti ei tea. Üks ajaline tingimus oli, mis Keskkonnaamet seadis, nimelt et kevadel ega suvel raadamistööd ei tehtaks, selleks et tagada rahu lindudele ja loomadele sel perioodil. Sügiseks ja talveks aga neile luba anti. Nii et kokku võttes, kui te küsite, kuidas sai teoks nii kiire otsus, siis ilmselt seetõttu, et eelnev töö oli väga põhjalikult ära tehtud – konsultatsioonid olid toimunud ja kõik oli sisuliselt läbi räägitud.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:25 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Pikka aega on Nursipalus teemaks olnud ka see, kas ja millal moodustatakse looduskaitseala. Kas te oskate täpsustada või infot jagada, mis seisus ollakse? Kas on võimalik, et see looduskaitseala moodustatakse enne, kui alustatakse uute raadamistöödega?

13:26 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Kõigepealt raadamistöödest. Neid ei ole planeeritud sellele alale, kuhu looduskaitseala moodustatakse. See on ära planeeritud, kuhu tuleb looduskaitseala ja kus on vääriselupaigad. Raadamistööd ei tehta püsielupaikades ega tulevasel looduskaitsealal. Praeguse kava järgi peaks valitsus jõudma – alati on küll raske selliseid lubadusi anda – looduskaitseala moodustamiseni järgmise aasta kevadel. Niimoodi oraste pealt annan sellise lubaduse, et järgmise aasta kevadel jõuame selleni, graafik on selline.

13:26 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:26 Võrdsete võimaluste pakkumine hariduses

13:26 Esimees Eiki Nestor

Vastab haridus- ja teadusminister Mailis Reps, küsib Yoko Alender. Palun!

13:27 Yoko Alender

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Igale lapsel on põhiseaduse kohaselt õigus haridusele. Erivajadustega laste haridustee on erinev, see nõuab rohkem toetust, tähelepanu ja aega. Hiljuti tõi aga minister Riigikokku PGS-i muutmise eelnõu, millega oleme olukorras, kus nende laste õpetamise tööraha on häiritud. Ministeerium korraldab juba uut süsteemi tutvustavaid infopäevi, samal ajal kui lapsevanemad ja spetsialistid – need, keda see igapäevases elus puudutab – on ärritunud ja meeleheitel. Nägime seda hiljuti komisjoni koosolekul. Miks te tahate rakendada muudatusi, mille valmiduses ja seetõttu ka tulemuslikkuses kahtlevad kõik, keda need otsused puudutavad, ning jõustate seaduse juba kahe kuu pärast? Meil jääb napilt aega isegi menetlemiseks, rääkimata valdkonna valmisolekust nendeks muudatusteks. Meile öeldi komisjonis, et ühegi lapsega ei tohiks teha inimkatseid. Palun vastust! Miks me niimoodi kiirustame?

13:28 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Suur tänu teile teemapüstituse eest! Mul on nüüd võimalik ka siin infotunnis üle korrata, mida on selle eelnõuga planeeritud saavutada, kuidas täpselt on see eelnõu sündinud ja milline oli esmaspäeval kultuurikomisjonis meie jutuaajamiste käik. Kõigepealt, mul on väga kahju, et kõnealuse eelnõu kohta on hakanud tekkima väga palju imelikku müra. Me püüame sellega lahendada olukorda, mis on kestnud 2011. aastast peale. Kohalikud omavalitsused on olnud mures. Nad leiavad, et riik võiks tugiteenuste puhul senisest rohkem abiks olla. Seda probleemi see eelnõu püüabki lahendada. Me ei ole planeerinud mitte ainult lisavahendeid, vaid tahame toetada just kohalikke omavalitsusi. Juba praegu käib enam kui

80% kõikidest erivajadustega lastest tavakoolides, enamasti isegi mitte eriklassides ega väikeklassides. Need lapsed vajavad mingil hetkel oma õpingute jooksul tuge ja just nendest on kohalikud omavalitsused kõige rohkem rääkinud. Neid lapsi, kes õpivad erikoolides, on umbes 2% õpilaste üldarvust, ja nende kohta käib selles eelnõus ainult üks täpsustus. Ainuke asi, mis tõepoolest muutub, on see, et kõik lapsed, kes teatud kogukonnas elavad, on kohaliku omavalitsuse vastutada. Riik ja erasektor võivad leida koostöös kohaliku omavalitsusega mitmesuguseid lahendusi – olgu need väikeklassid, erikoolid või midagi muud. Eelnõu enda sisu on aga selline, et me tahame tulla olukorrale lahenduse leidmisel rahaliselt toeks.

13:30 Esimees Eiki Nestor

Jürgen Ligi, palun!

13:30 Jürgen Ligi

Aitäh! Ma ei ole nõus sellega, et teema ümber on imelikku müra. Esimene kahtlus, mis mul tekkis, kui ma sellest eelnõust kuulsin, oli see, et selliselt see ei toimi. Lastevanemate mure kinnitab tegelikult teie enda korduvalt rõhutatut, et omavalitsused on erinevad ja koolid on erinevad. Raha on alati defitsiit, aga on selge, et veel ühe defitsiitse ressursi, st spetsialistide vale jaotamine suurendab erinevusi. Mu lisaküsimus tuleb aga hoopis tulumaksuseaduse kohta, sest see võimendab probleemi. Kuidas te tulite selle peale, et jagada seda ressursi tulumaksu protsendiga? See tähendab, et Tallinn, kellel on probleem väiksem, saab kaks korda rohkem. Seda loosungit, et taastame tulubaasi, saaks täita ju tasandusfondi kaudu, mis ühtlustaks kättesaadavust. Praegu on sinna tohutu risk sisse kirjutatud. Tulumaksu protsendi kaudu erivajaduste lahendamine on tegelikult erinevuste suurendamine.

13:31 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:31 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh! Kõigepealt veel üks märkus eelnõu kohta. Kõnealune eelnõu ja diskussioon selle ümber ei muuda kaasava hariduse põhimõtteid. See eelnõu käsitleb, nagu hea küsija väga hästi teab, neid teemasid, mis on olnud arutelu all juba mitu aastat. Ega nende 70–80% laste olukorda, kes käivad praegu tavakoolis või ka eriklassis, see eelnõu ei halvenda. See pahameel, mis esmaspäeval välja tuli, või see mure, mis on lastevanematel, on ju kahepoolne. Kõigepealt on need lapsevanemad, kes ütlevad, et tuge vajavad erinevate vajadustega lapsed ei sobi tavaklassi, sest nad rikuvad klassi rütmi ära, kui nad ei saa tugiteenuseid. Just selliste tugiteenuste toeks me selle eelnõuga tulemegi. Millistest võimalustest me räägime? Me ei räägi ju ainult 21 lisamiljonist, vaid ka sellest, et meil on olemas veel 10 miljonit klassiruumide kohandamiseks. Peale selle on kohalikel omavalitsustel 15 miljonit, et erikoolidele appi tulla. Need võimalused on kõik ära toodud. Just selle probleemkoha lahendamiseks me tahamegi selle eelnõuga appi tulla. Küsimus pole selles, kas see eelnõu muudab midagi radikaalselt, vaid see on mõeldud n-ö olemasoleva pildi toeks. See, kas meie ühiskond on kaasavaks hariduseks valmis või ei ole, on väga õige teema diskussiooniks. Kahjuks ei puuduta see küll seda eelnõu, aga teemapüstitus on õige. See, millest härra Jürgen Ligi räägib, öeldes, et me oleme toonud kohalikele omavalitsustele toe – nii haridustoetuse kui ka erivajadustega laste toetamise osas – ainult tulumaksu protsendist lähtudes, ei vasta tõele. Kõik diskussioonid Rahandusministeeriumis on käinud selle üle, kuidas balansseerida tulumaksu osa ja mida samal ajal teha toetusfondiga. Kõikidel kordadel on seda arutatud ja kindlasti diskussioonid jätkuvad, selleks et pöörata tulumaksu protsendi tõusu kõrval pidevalt tähelepanu ka tasandusfondile.

13:33 Esimees Eiki Nestor

Yoko Alender, palun!

13:33 Yoko Alender

Aitäh! Suunates niimoodi riigi raha erivajadustega laste haridusse tulumaksuprotsendi kaudu, suurendate erisusi koolide vahel. Veel enam, Tallinn kui niigi rikkaim – ja seni kurikuulus selle poolest, et ta oma erivajadustega laste koole ei toeta, nii nagu võiks – saab edaspidi lõviosa toest. Miks te pakute

välja sellise ebavõrdsust suurendava meetme valdkonnas, mis puudutab neid, kel niigi valikuid vähem kui teistel?

13:33 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Riigikogu menetlusse antud 21 miljonist eurost on 18 miljonit suunatud – täpselt selliselt nagu te kirjeldasite – eriliste laste toetuseks. Nimetatud 18 miljoni jagamiseks on ettepanek Riigikogule tehtud EHIS-e andmete põhjal. Kohalikke omavalitsusi toetatakse selle alusel, kuidas nõustamiskomisjon on leidnud – kas lapsed vajavad erituge või tõhustatud tuge –, ning kooli õpilaste arvu järgi. Jah, kohalikud omavalitsused on teinud ka ettepaneku, et võib-olla peaks arvestama seda, kuhu lapsed on sisse kirjutatud. Kuna aga koolide võimekus erivajadusega lastega tegelemiseks on erinev, siis oleme me välja valinud EHIS-e andmetele tugineva mudeli. See lubab suunata raha just nendesse omavalitsustesse ja nendesse koolidesse, kus erivajadusega lapsed õpivad, ja seetõttu saavad just need kohalikud omavalitsused, kellel on neid lapsi rohkem, ka enam toetust. Ja selleks on veel üks põhjus: kui peaks olema selliseid kohalikke omavalitsusi, kes soovivad neis erikoolides või erilistele lastele suunatud koolides, kus õpib 2% lastest, teha mingisuguseid lisainvesteeringuid või anda neile veel toetusi. Just sellepärast oleme selle raha suunanud otse nendele kohalikele omavalitsustele. Kogu see 18 miljonit on antud iga õpilasega kaasa, sõltuvalt sellest, kus laps praegu õpib. Pilt on väga erinev. On neid omavalitsusi, kes on saatnud lapsed eriklassidesse, on neid omavalitsusi, kes on suunanud nad erikoolidesse, ning on ka neid omavalitsusi, kes on pannud väga palju rõhku üks ühele õppele ja on valmis sellega tegelema. Ja tõepoolest, on ka neid omavalitsusi, kes on sellega vähem tegelenud. Selle ressursi ja koolituse kaudu me proovimegi neid järele aidata.

13:35 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:35 Pärnu jõestiku elupaikade taastamine

13:35 Esimees Eiki Nestor

Vastab keskkonnaminister Siim Kiisler, küsib Raivo Põldaru. Palun!

13:35 Raivo Põldaru

Aitäh, härra esimees! Hea minister! Lugesdes järgmise aasta eelarvet, tekkis väike mõte: midagi on läinud Pärnu jõestiku elupaikades kehvasti ja nüüd on vaja neid taastada. Järgmiseks aastaks on seal ette nähtud 3 miljonit eurot. Võib-olla valgustate, mis seal juhtunud on. Milleks on see 3 miljonit plaanitud?

13:36 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Meil on käsil suur projekt, mis kannab nime "Pärnu jõestiku elupaikade taastamine". Natura alal on meil seatud eesmärgid kaitstavate elupaigatüüpide ja liikide elupaikade taastamiseks Pärnu jões ja selle lisajõgedes. See projekt on kokku ülimalt mahukas – kogumaksumus on 15 miljonit eurot – ning 85% sellest rahast tuleb ühtekuuluvusfondist ja 15% on riigi kaasfinantseering. Osa projektist on juba tehtud – on ostetud ära Sindi pais ja ka maad umbes 1,3 miljoni euro eest ning tehtud ka muid väljamakseid poole miljoni euro eest. Järgmise aasta tegevused on Vihtra ja Jändja paisu avamine ning Sindi paisu avamise ehitustööde algus. Suuremad väljamaksed selle projekti raames tulevad aga 2019. ja 2020. aastal, kummalgi üle 4 miljoni euro. Loomulikult, kuna tegemist on eurorahast tehtava projektiga, siis täpsed summad võivad aastati nihkuda. Aga tähtaeg, kui kõik peab olema lõpetatud, on praeguse eeldusega aastal 2021.

13:38 Esimees Eiki Nestor

Raivo Põldaru, palun!

13:38 Raivo Põldaru

Aitäh, härra eesistuja! Hea minister! Järgmisel aastal, jah, mahud ilmselt veel väga suured ei ole, aga edaspidi need kasvavad. On selline arvamine, et see kõik toob neis piirkondades kaasa ka teatavaid

majanduslikke piiranguid. Võib-olla valgustate, kas on mingeid piiranguid ette näha. Kuidas hakkab majandustegevus arenema seal Natura aladel nende piirangute tõttu?

13:38 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Aitäh! Natura ala on ammu kehtestatud ja selle projekti tegevused ongi selleks, et Natura kaitse-eesmärke ellu viia. Üks suur küsimus seoses selle projektiga, nimelt Sindi paisu avamisega, on olnud ujumisvõimalus sintlastele. Selle üle on käinud arutelu. Üks põhjus, miks see projekt on mõnevõrra veninud, on see, et omavalitsus peab väljastama ehitusloa. Omavalitsus aga ütles, et nad teevad seda siis, kui selle projekti raames rajatakse ka väliujula. Vaat siin tuleb mängu see teema, mille kohta ma enne vastasin härra Talviku küsimusele. Seaduses on kirjas, millal on vaja keskkonnamõjude hindamist, ja praegusel juhul ütleb seadus väga selgelt, et kui väliujula rajamiseks tuleb jõe põhjast eemaldada suures mahus pinnast – seal on juttu 45 000 kuupmeetrist –, siis on kindlasti vaja teha keskkonnamõjude hindamine. Ja seda praegu tehakse, kuna seaduses on konkreetselt kirjas, et see tuleb teha. Sellega lahendatakse mure, mis oli kohalikul omavalitsusel ja mis on olnud põhiline vaidluskoht selle projekti elluviimise juures.

13:40 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, palun!

13:40 Artur Talvik

Hea minister! Pärnu jõel või jõestikus tehakse suuri investeeringuid. Pärnu jõe kalurid aga kurdavad, et seal on käimas päris ulatuslik salapäik. Nad on öelnud ka seda, et Pärnu linn reostab Pärnu jõge päris korralikult. Kas sellistele aspektidele ka tähelepanu pööratakse või jagatakse euroraha ministeeriumist lihtsalt mingite asjade tegemiseks?

13:41 Keskkonnaminister Siim Kiisler

Kindlasti pööratakse tähelepanu, kogu selle projekti eesmärk on ju taastada elupaigad. Kui nüüd on konkreetset infot saastamise ja ebaseadusliku kalapäiki kohta, siis kindlasti oleksid nii Keskkonnaministeerium kui ka Keskkonnainspeksioon tänulikud iga vihje eest. Tihtipeale on nii, et öeldakse väga üldiselt: näete, seal toimuvad sellised pahad asjad. Kindlasti on sellist seadusrikkumist, mida ei suudeta avastada, aga kui konkreetsed juhtumid on teada, siis me oleksime tänulikud info eest, et Keskkonnainspeksioon saaks viivitamatult reageerida. Kui on võimalikult täpne info, kus, millal ja mis tegevus toimub, siis me oleme alati väga tänulikud selle üle.

13:42 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:42 Omavalitsuste roll kiire interneti viimisel maale

13:42 Esimees Eiki Nestor

Vastab peaministri ülesannetes olev justiitsminister Urmas Reinsalu, küsib Külliki Kübarsepp. Palun!

13:42 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister Reinsalu peaministri ülesannetes! Oma vastuses esimesele küsimusele te väitsite, et kohalik kogukond või ka kohalik omavalitsus näeb kõige paremini, millised on konkreetsed probleemid ja millised võiksid olla lahendused. Nimelt on nüüd valitsuses jälle väärsti arusaamised, kes siis on see algataja. Ehk seesama temaatika, kiire interneti viimine maale. Esmaspäeval toimus siin kohtumine minister Palo osalusel. Tema ütles kohalikele omavalitsustele väga selgelt välja: teie ise olete süüdi, et te tahate kiiret interneti maale ja olete hakanud otsima lahendusi, mina hakkasin tööle alles kevadel ja seetõttu ei ole te ka õigustatud riigilt abi saama. Milline on valitsuskoalitsiooni arusaam? Kas nüüd, kui haldusreform on toimunud ja omavalitsused seetõttu suuremad, on nad võimekamad ise kohalikke probleeme lahendada? Kas riik toetab neid selles?

13:43 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Ma arvan, et kuigi õigus internetile ei ole küll formaalselt põhiseaduses fikseeritud põhiõigusena, on see tänapäeva digitaliseeritud ühiskonnas ja elukeskkonnas põhiõigus, mille puhul riik peab kindlasti oma toetuskohustust realiseerima. Ametisoleva valitsuse koalitsioonilepingus on kirjas, et on otsustatud eraldada 20 miljonit eurot lairibavõrgu toetamiseks. Nüüd, õige on see, et aasta alul kinnitas valitsus põhimõtted – need puudutavad just nimelt maakondlike projektide toetamist –, mis lähtuksid ka kohalike omavalitsuste omaosalusest. See toimus olukorras, kus eraettevõtjad ei olnud veel uue direktiivi valguses ilmutanud huvi sellesse panustada. Minu käsutuses on aga uuem informatsioon Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist. Nimelt on mitmed eraettevõtjad, näiteks Telia ja Elektrilevi, avaldanud nüüd valmidust asuda üle maa oma võrku arendama. Kindlasti seisab valitsusel ees valik, kuidas kasutada maksumaksja raha kõige ratsionaalsemalt – nõnda, et selle võimendusefekt on kõige suurem. Kui me räägime rahalisest mastaabist, siis see riigi paarikümne miljoni eurone toetus katab vaid murdosa sellest, mis on tegelikult vaja minimaalse lairibavõrguteenuse tagamiseks lõpptarbijatele. Arvestada tuleb ka seda, et hind ei muutuks lõpptarbijale ülemäära koormavaks. Valitsus arutab seda homme oma kabinetikoosolekul. Ma võin siinkohal küll kinnitada, et mõttekäik muutus seetõttu, et sügisel muutus turusituatsioon. Ma arvan, et oleks vastutustundetu, kui majandusminister avaldaks muud arvamust. Kui turusituatsioon on muutunud, siis peab ka valitsus paindlikult oma seisukohta muutma. Kahetsusväärne on, et see kõik on tekitanud kommunikatsioonihäireid ja kohalike kogukondade seas valesid ootusi. Kindlasti on siin oluline väärikas dialoog.

13:45 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:45 Külliki Kübarsepp

Aitäh! Väga positiivne, et te homme kabinetis seda teemat arutate. Kas te siis arutate väga selgelt ka seda, et minister Palo ei käi teemast üle ja võib-olla on tal aeg otsida siin saalis endale rohkem rakendust? Kui minister ei ole aru saanud, millised on Euroopa Liidu riigiabi andmise võimalused, kui on tekitatud umbusaldus – omavalitsuse esindajad ise ütlevad, et te olete tekitanud umbusalduse riigi suhtes –, siis mismoodi me saame teid toetada? Me oleme juba mitu aastat selle projektiga tegelenud. Kevadel te ütlete väga selgelt, et jah, me toetame teid, aga siis äkitselt toimub meelemuutus. Peale selle me võime debateerida selle üle, kas Elektrilevi on eraettevõtte või on ta riigi osalusega ettevõtte. Siin on niivõrd palju küsimusi, millele ka esmaspäeval sel nõupidamisel ühtegi vastust ei tulnud. Kas valitsus arutab ka seda, kas minister Palo on piisavalt pädev, et seda teemat lahendada?

13:46 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Kunagi oli vist ühele Briti peaministrile omistatud tsitaat, mis kõlas umbes nii, et keegi peaks ametist lahkuma siis, kui ta oli teadlik asjaoludest, aga langetas siiski otsuse, mida hiljem tuleb revideerida. Praegusel juhul ei olnud ka mitte ükski siin saalis olija teadlik ettevõtjate käitumuslike hoiakute muutusest. Nüüd on see informatsioon valitsuse käsutuses. Ja ma ütlenki nõnda, et valitsusel lasub kindlasti elementaarne hoolsuskohustus. Sellest toetusmeetmest ei piisa üle hajusa asustusega maa mitte mingitel asjaoludel. Nulle tuleks hakata taha panema sellele summale, kui internet ehitatakse välja riigi keskvalitsuse raha toel. Järelikult on põhiloogika selline, et kui turuosalisel on võimalised tegutsema, siis saab valitsus selle toetusmeetmega leevendada turutõrget, lähtudes konkurentsi neutraalsusest. Homme valitsus kindlasti enne otsuse langetamist neid asjaolusid kaalub. Tahan veel kord rõhutada, et aasta alguses tehtud otsusele või põhimõttelisele hoiakule, kuidas vahendeid jagada, on järgnenud kohalike kogukondade väga legitiimne ja positiivne tegevus. On tõepoolest kahetsusväärne, et nüüd on tekkinud olukord, kus valitsus võib oma seisukoha ümber kujundada. Aga küsimus ei ole mitte selles, kes võrku arendab, vaid lähtekoht on see, et internet oleks kättesaadav üle riigi. Me peame lähtuma sellest, kuidas on võimalik valitsuse toetusel seda teenust maksimaalselt esile kutsuda. Ja tuleb öelda, et ehkki Elektrilevi on riigi äriühing, põhineb tema äriline loogika, nagu ma viitasin, ka uue Euroopa Liidu direktiivi põhimõttel, mille järgi elektrivõrgu omanik peab lubama oma võrgu külge elektripostidele ehitada sidevõrgu. See on kindlasti üks mõjur, mis ajendab ka selle ettevõtte ärioloogikat ja paneb osalema konkursil, kui see välja kuulutatakse.

13:49 Esimees Eiki Nestor

Jürgen Ligi, palun!

13:49 Jürgen Ligi

Aitäh! Meil ei õnnestunud teada saada teie ilmavaadet ja seisukohta esimeses küsimuses, mis käsitles üht teist ühendust – bussiühendust. Öelge, kas te toetate bussiühenduse sagedast puudumist ja tasuta saamist sedakaudu, et tihti bussiühendust lihtsalt pole, nagu soovib Kadri Simson, või te usute heasse bussiühendusse mõõduka tasu eest. Kumba ilmavaadet te valitsuses esindate? Mis võiks olla lõpuks selle valitsuse otsus?

13:49 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Siin on oma seos internetiga. Isegi kui keegi ütleks, et hea küsija küsis mööda, siis ma arvan, et ei küsinud, ta küsis pihta. Selleks, et elu oleks elamisväärne kogu riigi territooriumil – kui kogu rahvas elaks Tallinnas, siis ei oleks enam Eesti rahvast, seda ei tohi ka kahe silma vahele jätta –, on oluline internetiühenduse kättesaadavus ja kahtlemata ka ühistranspordi kättesaadavus. Nii et ma eelistan kindlasti ühistransporti ja eelistan ka kättesaadavat internetti. Riik peab sekkuma ja kõrvaldama turutõrkeid. Kui hajaasustuse inimestel käib lihtsalt üle jõu osta ise endale buss – niisugust luksusriiki meil ei tule, kahjuks, sest me ei ole Dubai, me ei leia siit naftat –, siis samamoodi ei ole sealsetel inimestel turuloogikast lähtudes majanduslikus mõttes võimalik maksta ise internetiteenuse pakkujale, kes neile liini veaks.

Mis puudutab lairibateenuse pakkumist lõpptarbijale, siis selle eest kindlasti tasu tuleb. Aga ma tahan võtta maha ka neid hirme, mis küsijal võiksid tekkida. Nimelt, juhul kui eraoperaator hakkab teenust pakkuma, siis loomulikult on põhjendamatult tulukus selle teenuse hinna küsimisel kindlasti allutatud Konkurentsiameti järelevalvele.

13:51 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:51 Eesti koolimatemaatika

13:51 Esimees Eiki Nestor

Haridus- ja teadusminister Mailis Repsil tuleb vastata Andres Ammasse küsimusele. Palun!

13:51 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Eesti koolimatemaatikas on pikad ja kuulsusrikkad traditsioonid. Aksel Telgmaa, Olaf Prinits või Elmar Etverk – need on korüfeed, keda iga Eesti õpetaja mäletab ja hindab veel tagantjärelegi. Ma ei olnud varem kuulnud, et Eesti koolimatemaatika erineks väga tugevasti muude riikide koolimatemaatikast ja üldse matemaatikast. Mõni päev tagasi sai aga ühest Innove matemaatikaspetsialisti kommentaarist lugeda, et mujal ilmas hariduse omandanud inimene ei pruugi Eesti koolimatemaatikas kasutatavaid lahenduskäike ja sümboleid osata ega hoomata. Ilmselt teate, et ma vihjan Mario Pizzolante juhtumile, kus Uruguays, Ameerika Ühendriikides ja Eesti kõrgkoolides õppinud inimene sai oma riigieksamitöö eest ülekohtuselt vähe punkte. Ta vaidlustas selle hinde ja sai 13 punkti juurde. Mida teha, et edaspidi selliseid juhtumeid ei oleks? Mis järeldusi Innove sellest kõigest teeb?

13:52 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Kui lubate, ma alustan arvudest. Aastal 2017 tegi matemaatikaeksami 7700 eksaminandi. Apellatsioonide esitati 28, neist üheksa eksamisooritatu tulemused jäid muutmata, üheksal juhul punkte tõsteti ja kümnel langetati. Miks ma alustasin sellistest andmetest? Sest siit on näha, et tegelikult on nende osakaal, kes üldse tulevad vaidlema või apellatsioonide esitama, väga väike. Nende vaidlustuste puhul tulevad igal aastal välja ka sellised, ütleme, diskussioonikohad ja seekord toimus see väga värvikalt.

Mida on Innove omakorda vaadanud? Meie eksamitöid hindavad, nagu hea küsija loomulikult väga hästi

teab, õpetajad. Nad tulevad kokku eri piirkondadest ja hindamiseks antakse neile ka juhendmaterjal, mille järgi punktide andmises on oma osakaal nii õigel tulemusel kui ka arvutuskäigul. Põhjus, miks arvutuskäiku arvestatakse, seisneb selles, et selle jälgimine on tavaliselt eksaminandi kasuks. Juhul kui vastus on küll vale, aga mitmekäigulise arvutuse juures on näha, et kuskil vahepeal on eksaminandi mõttekäik olnud õige, siis loetakse ta ikkagi teatud punktide vääriliseks. Olukord, kus tulemuse ja õige vastuseni jõudmise protsessi hindamine toimus eksamitegija kahjuks, on üsna ainulaadne. Mida saab Innove sellest õppida? Seda, et igast asjast on võimalik midagi juurde õppida. On olnud ka nõupidamine teemal, kuidas selliseid puhkuseid hindajatele tutvustada ja mis juhtudel ka teistsuguseid lahenduskäike positiivselt hinnata.

13:54 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:54 Andres Ammas

Lugupeetav minister! Küllap te teate sama hästi kui mina ühte põhjust, miks esitatakse apellatsioone nii vähe. Kooliõpetajad ise ei soovita neid esitada ja hoiatavad õpilasi, et kuulge, nii te võite hoopis oma praegustest punktidest veel mõne kaotada. Selline suhtumine on kahjuks levinud, kaebusi ei julgeta esitada. Kogu see protseduur on pisut, ma ütleksin, hämar ja vähe läbipaistev. Praeguse juhtumi puhul tuli esile ka see, et Innove ei väljastata eksamitöö koopi. Selle on vaidlustanud Andmekaitse Inspeksioon ja öelnud, et eksamitöö on eksami sooritanud isiku vaimne vara ja võiks kuuluda temale, st ta võiks selle kaasa saada. Mis saab koopiast edaspidi? Kas neid hakatakse väljastama ja kas see protseduur ka kuidagi muutub?

13:55 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh! Koopia kaasa andmise üle on olnud tõepoolest arutelusid nii kaua, kui riigieksamid on meil sellisel kujul olnud. Põhjendusi, miks siamaani ei ole töid tagasi antud, on, nagu me väga hästi teame, erinevaid – alates sellest, kui palju suudetakse alternatiivülesandeid luua ja kuidas ülesandeid järeleksamitel kasutatakse ning lõpetades mitmete muude momentidega. Tõepoolest, nüüdseks on selge, et sellisel kujul enda tööga kohapeal tutvumine ei ole piisav. Õigus saada oma tööst koopia kaasa on juriidiliselt läbi analüüsitud ja eksaminandil on tõesti selline õigus. Innove on lubanud ka sellekohased korrektuurid teha, nii et edaspidi, järgmistel aastatel on inimesel võimalik saada ka koopia oma tööst kaasa, mitte ainult kohapeal sellega tutvuda. See muidugi tähendab eksamite veidi teistsugust ülesehitust. Peame mõtlema, kui palju ja kuidas me suudame eksamiks alternatiivseid ülesandeid välja töötada. Sellega kaasnevad ka kulud, aga me oleme sellega juba arvestanud. Nüüd sellest, millest me rääkisime diskussiooni alguses. Kui palju on esinenud selliseid juhtumeid nagu tänavu, kui apellatsiooniga saadakse nii suur punktivahe? Varem pole selliseid juhtumeid peaaegu esinenud. Enamasti on olnud vaid üksikud mõnepunktilised vaidlused. Suurema erinevusega tulemused ja, ütleme, apellatsiooniga ümbervaatamised on tavaliselt tekitanud kohe suure kära ja järgmistel eksamitel on alati selliseid asju arvestatud. Riigieksamite puhul tuleb loomulikult välja asjaolu, et eri aastate ülesanded varieeruvad tublisti, kuigi nad kõik lähtuvad riiklikust õppekavast. See on ka ülikoolidele igal aastal ja alati, ütleme, suur teema ...

13:57 Esimees Eiki Nestor

Aitäh!

13:57 Mailis Reps

... kas ja kui palju on eri aastate tulemused omavahel võrreldavad. Sellega ka pidevalt tegeldakse.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:57 Urmas Kruuse

Aitäh, auväärt istungi juhataja! Väga lugupeetud minister! Ma olen nõus eelkõnelejaga. Mind natuke üllatas see teatud diskrimineeriv hoiak eksamitegija suhtes, kui ta tahab oma tööga tutvuda ja sellega

ennast kaitsta. Ma saan teie jutust aru nii, et see süsteem on ümber vaadatud või ülevaatamisel ja kindlasti lähevad eksamisooritajate õigused oma normaalsesse raamidesse. Kas te oskate aga öelda, kas on analüüsitud seda, mis puudutab võimalust teha nii kitsast kui laia matemaatikaeksamit? Kas see süsteem on olnud edukas ja kas see on mõistlik tulevikusuund? Või peame me ühiskonnas tõdema, et seetõttu matemaatikateadmised laiemas mõttes hoopis ahenevad?

13:58 Haridus- ja teadusminister Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Riigieksamite teema tuleb kindlasti varem või hiljem uuesti kultuurikomisjoni arutusele, sest meil kehtib endiselt 1 ja 20 punkti korraga. Oleks vaja ühiskonnas lõpuni lahti rääkida, mida me üldse ootame põhikoolilõpetajalt ja mida gümnaasiumilõpetajalt. See on kindlasti diskussiooni teema. Sealjuures vajab arutelu ka kitsas ja lai matemaatika. Kitsa ja laia matemaatika kasutamisel on oma plussid, aga on ka kitsaskohad. On selge, et ülikoolid lähtuvad matemaatikatumuste arvestamisel laiast matemaatikast. See loob olukorra, kus noor inimene on võib-olla aastate jooksul teinud oma valiku ja tal on võimalik eksam teha ainult kitsas matemaatikas. Juhul kui ta just ise, teatud toele tuginedes, juurde ei õpi, ongi tal ahtamad võimalused. Kindlasti ei ole see kuidagi hea signaal, sest me tahame ju olla nutikas IT-riik, kus tehnoloogia areneb. Tehnoloogia arenguks on matemaatika ülioluline. Eile jäi ka tehnikaülikooliga kohtumisel kõlama mõte, et me peame kindlasti vaatama matemaatika riigieksami teema uuesti üle, samuti ülikoolide seisukohad selles küsimuses. Kuidas leida ühe eksami käigus üles tipptulemused ja samal ajal tavalised saavutused, on proovikivi igas riigis, kaasa arvatud Eestis.

14:00 Esimees Eiki Nestor

Aitäh kõigile! Infotund on lõppenud.